

Objektorientering: Lagring, räckvidd och livstid

Tre sorters variabler,
två sorters metoder...

- Variabler (lokala och medlemsvariabler/fält) har:

Räckvidd ("scope")

Från vilken del av koden
kan man *nå* variabeln?

Livstid

Hur länge finns variabeln ("lådan")?
När slängs den bort?
När "återskapas" den?

Livstid och räckvidd: Lokala variabler

Lokala variabler x och y, deklarerade i en metod

```
public class GameGUI {  
    public void paint() {  
        int x = calcX();  
        int y = calcY();  
        paintImageAt(x, y);  
        System.out.println(x);  
        ...  
    }  
    public void paintImageAt(posX, posY) {  
        int square = x * x;  
    }  
}
```

Livstid: I detta fall, till metoden returnerar / avslutas
// Här skapas variabeln/lådan "x" och ett värde läggs i

Räckvidd: Bara inom samma metod
// Variabeln x finns kvar... ända tills paint() avslutas
// Fel: Variabeln x "lever och finns kvar", men syns inte,
// kan inte nås / "ses" i den anropade metoden

- Flera anrop:

Anropa paint(); → anropet får ett eget "x" → metoden returnerar → "x" försvinner

Anropa paint(); → anropet får ett eget "x" → metoden returnerar → "x" försvinner

Lokala variabler, deklarerade i en metod

```
public class GameGUI {  
    public void paint() {  
        int x = calcX();  
        int y = calcY();  
        if (x == y) {  
            int square = x*x;  
            ...  
        }  
        paintImageAt(x, y);  
        System.out.println(x); ...  
    }  
}
```

Deklarerar square inuti ett { block }
Räckvidd: Inom { blocket }
Livstid: Till vi går ur { blocket }

Här har square "försvunnit" – skillnad från Python!

■ Generell tumregel:

- I varje situation vill vi bara ha tillgång till det vi faktiskt behöver
- Mindre räckvidd → mindre att hålla reda på i andra delar av koden

Livstid och räckvidd: Fält (medlemsvariabler)

Fält = medlemsvariabel = instansvariabel

```
public class Player {  
    private int x, y;  
    public Player(int x, int y) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
    }  
}
```

**Livstid: Variabler (x,y) skapas vid "new Player()",
försvinner inte förrän *spelarobjektet* slängs bort**

■ Varje instans/objekt får sin "kopia"

■ `Player p1 = new Player(120, 500);`

■ `Player p2 = new Player(900, 333);`

Nya objekt, samma fältnamn (x/y)

Datorns minne

Object header:	(data)
----------------	--------

x	120
---	-----

y	500
---	-----

Object header:	(data)
----------------	--------

x	900
---	-----

y	333
---	-----

Fält = medlemsvariabel = instansvariabel

```
public class Player {  
    private int x, y;  
    public Player(int x, int y) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
    }  
    public void setX(int newX) {  
        this.x = newX;  
    }  
    public void paint() {  
        paintImageAt(x, y);  
    }  
}
```

**Livstid: Skapas x och y
vid varje "new Player()",
försvinner inte förrän
detta spelarobjekt
slängs bort**

Datorns minne

Object header:	(data)
x	12
y	50

**Anrop till minSpelare.setX() →
minSpelare.x finns,
"lever fortfarande" →
ändra värdet**

**Anrop till minSpelare.paint() →
minSpelare.x finns,
"lever fortfarande" →
använd värdet**

```
public class Game {  
    public static void main(String[] args) {  
        Player minSpelare = new Player(12,50);  
        minSpelare.setX(10);  
        minSpelare.paint();  
    }  
}
```

Fält: Inte i onödan – modellering, minne

- **Varning:** Använd inte fält när lokala variabler räcker!
 - Fält:
 - **Objektets tillstånd/info**, som ska **bevaras så länge objektet lever**
 - Lokala variabler:
 - **Metodens tillstånd/info**, som ska **bevaras till metoden returnerar**

```
public class Calendar {  
    private List<Appointment> allAppointments;  
    [REDACTED]  
    public int countAppointmentsFor(Date date) {  
        count = 0;  
        for (Appointment app: allAppointments) {  
            if (app.hasDate(date)) count += 1;  
        }  
        return count;  
    }  
}
```

Object header:	(data)
allApp	...
count	...

Fel modellering:
Räknaren borde inte "överleva" anropet

Livstid och räckvidd: Statiska fält

- Vi vill hålla reda på hur många cirklar vårt ritprogram har skapat

```
public class Circle {  
    private int circlesCreated = 0;  
    public double x, y, r;  
  
    public Circle(double x, double y, double r) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.r = r;  
        circlesCreated++;  
    }  
}
```

```
Circle c1 = new Circle();  
Circle c2 = new Circle();  
Circle c3 = new Circle();
```

```
System.out.println(c1.circlesCreated);
```

➔ 1

Varje cirkel skapades en gång...

Statiska fält: Globala variabler

Statiskt fält = klassvariabel

- Deklareras i en klass, **static**
 - Inte som vanliga fält, som allokeras "dynamiskt" varje gång ett objekt skapas med **new**
 - Vid **programkörning** skapas **en** variabel, i **klassen** (inte ett av dess objekt), som **finns kvar** under hela körningen

Class Circle	
circlesCreated	0
getCircum	...code...
getArea	...code...
setRadius	...code...

```
public class Circle {  
    public double x, y, r;  
  
    public Circle(double x, double y, double r) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.r = r;  
        Circle.circlesCreated++;  
    }  
}
```

Håll reda på antal cirklar
som skapats:

Måste ligga i **klassen**, inte varje cirkelobjekt

Behöver inget objekt för att komma åt värdet:
klassnamn.fältnamn

Statiska fält 2: Innan objekt skapas

- Innan några objekt skapas:
 - Statiska fält får defaultvärden (**0**, **0.0**, **false**, **null**)

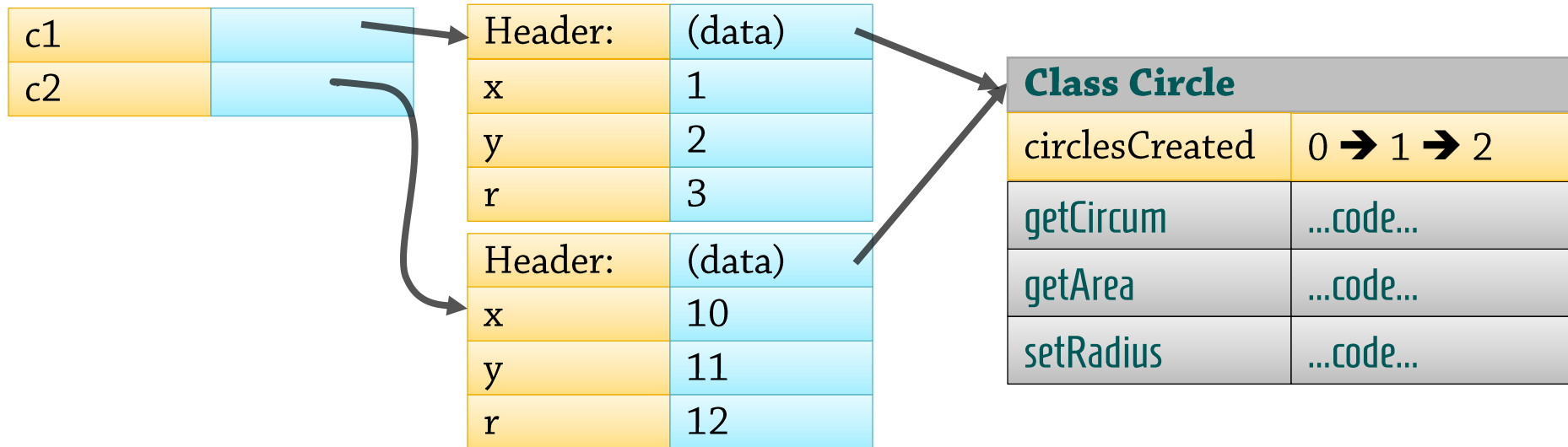
- Kan redan komma åt fältet:

```
public class Circle {  
    private static int circlesCreated = 0;  
    ...  
    public static void main(String[] args) {  
        System.out.println(Circle.circlesCreated);  
    }  
}
```

Class Circle	
circlesCreated	0
getCircum	...code...
getArea	...code...
setRadius	...code...

Statiska fält 3: När objekt skapas

- När objekt skapas:
 - `Circle c1 = new Circle(1, 2, 3);`
 - `Circle c2 = new Circle(10,11,12);`

Statiska fält:

Några acceptabla användningsfall

Acceptabel användning:

Information som verkligen måste vara global, handlar om hela klassen
(inte så vanligt!)

```
public class Circle {  
      
    public double x, y, r;  
  
    public Circle(double x, double y, double r) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.r = r;  
        Circle.circlesCreated++;  
    }  
}
```

Statiska fält: Namngivna konstanter

- Konstanter bör (nästan) alltid namnges för läsbarhet

```
public class CardGame {  
    public void shuffle() {  
        for (int i = 0; i < 52; i++) {  
            // ...  
        }  
    }  
}
```



```
public class CardGame2 {  
  
  
    public void shuffle() {  
        for (int i = 0; i < DECK_SIZE; i++) {  
            // ...  
        }  
    }  
}
```

Namngivna konstanter:
static – i klassen
final – ändras inte
namn – stora bokstäver
(WITH_UNDERSCORE)

Lagras en gång → slösar inte minne

Statiska fält: Initialisering

- Hur sätter man ett mer "komplext" värde? Konstruktör?

```
public class PictureViewer1
{
    private final static List<String> KNOWN_EXTENSIONS = new ArrayList<>();

    public PictureViewer1() {
        KNOWN_EXTENSIONS.add("png");
        KNOWN_EXTENSIONS.add("jpg");
        KNOWN_EXTENSIONS.add("gif");
    }
}
```

Problem: Fler element adderas för varje PictureViewer vi skapar

`new PV1() → ["png", "jpg", "gif"]`
`new PV1() igen → ["png", "jpg", "gif", "png", "jpg", "gif"] ... ..`

Fel även om vi bara har 1 PictureViewer:
Blandar ihop objektnivå / klassnivå

■ Bättre

- Skapa datastrukturer direkt, med List.of, Set.of, Map.of
- (Blir "oföränderliga" datastrukturer; kan inte lägga till något senare)

```
public class PictureViewer2
{
    private final static List<String> KNOWN_EXTENSIONS =
        List.of("png", "jpg", "gif");
}
```

Statiska fält: Initialisering (3)

- Mer generellt: Anropa **statisk metod** som ger korrekt värde
 - Korrekt dataflöde:
Initialisering direkt, genom att *fråga* `getExtensions()` efter värdet
 - Ger möjlighet att göra mer komplexa beräkningar,
även om vi inte behövde det just här

```
public class PictureViewer3
{
    private final static List<String> KNOWN_EXTENSIONS = getExtensions();

    private static List<String> getExtensions() {
        final List<String> extensions = new ArrayList<>();
        extensions.add("png");
        extensions.add("jpg");
        extensions.add("gif");
        return extensions;
    }
}
```

- Konstanter kan också namnges lokalt i en metod

```
public class CardGame3 {  
    public void shuffle() {  
        for (int i = 0; i < deckSize; i++) {  
            // ...  
        }  
    }  
}
```

Enkel konstant,
används i en enda metod
→ sprid inte ut koden i onödan,
skapa inte globala namn i onödan,
överbelasta inte programmeraren!

```
public class CardGame4 {  
    // ... IMAGE takes time to read...  
    private static final Icon IMAGE = new ImageIcon("/resources/card.png");  
  
    public void paint() {  
        // ... use IMAGE every time ...  
    }  
}
```

Men om det tar tid
att beräkna värdet (ladda in en bild):
Statiskt fält → beräknas EN gång!

Metoder på klassnivå

Statiska hjälpklasser

Exempel: Absolutvärde

- Vi vill räkna ut absolutvärdet för ett tal

Python

```
def abs(num):  
    if num < 0:  
        return -num  
    else:  
        return num
```

Java

```
public class Calculator {  
    public double abs(double num) {  
        if (num < 0)  
            return -num;  
        else  
            return num;  
    }  
}  
  
Calculator calc = new Calculator();  
double x = calc.abs(y);
```

Måste vi skapa ett räknarobjekt
som räknar åt oss?

Känns onaturligt, och räknaren
behöver ingen *info* från objektet

Instansmetoder

- Anropas för ett specifikt objekt:
myCircle.paint()
- Kan använda "samma objekt": **this**
 - Anropa andra metoder i objektet
 - Använda fält – position, radie, färg

Statiska metoder (klassmetoder)

- Anropas i en klass:
Math.abs(), **Circle.getPI()**
- Det närmaste man kan komma till en "global funktion" (och till Pythons funktioner)

Statiska metoder: Exempel 1

- Absolutvärde som statisk metod

Java

```
public class Calculator {  
    public static double abs(double num) {  
        if (num < 0)  
            return -num;  
        else  
            return num;  
    }  
}
```

```
double x = Calculator.abs(y);
```

Inget objekt skapas

Fungerar ungefär som Python-funktioner, men inte "på toppnivå" utan inuti en klass

Överanvänd inte!

Används när det är *onaturligt att behöva skapa ett objekt* för att anropa koden

```
double x = abs(y);
```

Inuti samma klass

är klassnamnet underförstått

Statiska metoder: Exempel 2

- Att anropa metoder i samma klass:

```
public class StaticTest {  
    public static void test(String str) {  
        staticMethod();  
        instanceMethod();  
        int len = str.length();  
    }  
  
    public static void staticMethod() {  
        System.out.println("Here");  
    }  
  
    public void instanceMethod() {  
        System.out.println("Here");  
    }  
}
```

Metoden är statisk →
StaticTest.staticMethod()
Fungerar bra!

Metoden är inte static →
Samma som
this.instanceMethod()
Men this = "objektet som den här
metoden, **test()**, anropades i!"
Finns inte → kompileringsfel!

Metoden **length()** är inte static,
men vi *anger* ett objekt (**str**)
→ fungerar bra!

- När du startar ett Python-program...
 - ...körs kod på toppnivån i filen
 - Men Java har ingen "körbar" kod på toppnivån!
- När du startar ett Java-program...
 - Du bestämmer vilken klass som ska "startas" ([CircleTest](#))
 - Java skapar *inte* ett objekt av den typen
 - Laddar in själva *klassen*
 - Letar efter en *speciell* statisk metod: **public static void** main([String](#)[] args)
 - Om den existerar: Anropar den

```
public class CircleTest {  
    public static void main(String[] args) {  
        ...  
    }  
}
```

args =
kommandoradsparametrarna

- **Bara** statiska metoder → en "**hjälpklass**" (utility class)
 - Används i **undantagsfall**
 - Flera associerade funktioner som inte "hör ihop" med andra klasser – som `java.lang.Math`
 - Kod som är komplex eller används av flera klasser (annars kan det placeras i användande klassen!)